

Стан Редакције и Админ.:
Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Админ.
Цена утврђена.

Говлаћена се писма не при-
мају. — Рукописи се не
не враћају.

Писма, рукописе, новац и
ово остало што се односи
на лист, слати власништву
листа.

СТРАЖА

Адреса за телеграме:
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД

Претплата за Србију
на месец:
на годину Дин. 12.—
„ шест месеци „ 6.—
„ три месеца „ 3.—
„ један месец „ 1.—

Претплата за иностранство
на месец:
на годину Дин. 30.—
„ шест месеци „ 15.—
„ три месеца „ 7.50

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА. 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Паника у Бечу

Пад Пшемисла изазвао је панику у Бечу

БУКУРЕШТ, 11. марта

О утиску који је пад Пшемисла направио у Бечу, Румунска телегр. агенција има овај извештај из Беча

Пад Пшемисла изазвао је у Бечу панику, јер је на неколико сати раније врховна команда објавила како је ситуација врло повољна, и како је испад посаде утицао поражавајуће на руске трупе које опсађују Пшемисл. Вест о паду утицала је силно на цара. Између Беча и Берлина измењане су шифроване депеше, јер је падом Пшемисла отворен пут преко Шлезије за Немачку.

„Стража“ ће кроз неколико дана почети да доноси низ чланака под називом:

Седам милиона динара

— Пре три месеца. — Оштражбе из војске. — Образовање скупштинске анкете за преглед лиферованих опанака. — Влада Илић, Живко Богдановић браћа Ристић и остали. — Какви су опанци лиферовани — Бегство лифераната. — „Боље што, него у ров“. — Тригун Радосављевић. — Шта ради Влада Илић. — Како се брани лопов Живко Богдановић. — Колико је држава отиђена 7.000.000 динара. — Мишљења народних посланика и политичара. — Народна Скупштина брани лопове. — Пред иследником и робијом. —

Обраћамо читаоцима, нарочито онима у војсци пажњу на овај низ чланака, који су писани и објективно и документовано.

Председнику Народне Скупштине

Господине председниче, Пре неколико месеца, као што је Вама добро познато, Народна Скупштина одредила је анкету из своје средине да извиди и утврди злоупотребе почињене са лиферацијом опанака.

Образована је анкета, коју су чиниле све четири странке заступљене у Скупштини; утврдио се страховити злочин, преваре, дело, оно страховито дело, које су у споразуму извршили чланови комисије и лиферанти и њихови помагачи при предаји и пријему опанака.

О целом овом послу Анкета је написала извештај, поднела га Народној Скупштини, и овај је раздат народним посланицима — да се упознају са једном од оних многобројних зјдучија извршених на рачун државне касе за време овог рата од стране разних комисија и разних лифераната.

Цела ствар хтела је да прође неопажена да војска није протестовала, и да није било савесних и исправних војних старешина, који су злочин и оптужили и саопштили револт

наше војске, која се бунила што се вљачка наша држава, а они осуђују да са рђавом обућом иду по влажну времену.

После констатовања таквог злочина, Господине председниче, господин министар војни, пуковник Радомир Бојовић, обратио се актом Народној Скупштини да му се врате акта рада анкетне комисије са свима поверљивим прилозима да би могао иследити, кога је одредио, да поведе истрагу и лопове лиферанте и несавесне чланове комисије Трифуна Радосављевића, и остале преда војним судовима на суђење.

Тражење Господина Министра Војног било је добро и оправдано. Оно је значило да он хоће да лиферанте, хајдуке: Владу Илића, Сотира и Милана Илаћа, Живка Богдановића и остале чланове разбојничке банде, преда суду да им овај изрече праведну пресуду — и спречи да се подсмевају правди и законима.

Ви сте човек савестан. Андри Николић ужива општи глас човека, који неће никог да штити, ако дотични има да одговара. То је лепо од вас, господине председниче.

Али то што је раније постојало сад као да се изменило. Андри Николић као да жели да заштити кривце: он на оно тражење господина министра војног да му Народна Скупштина врати акта по ајдучији владе Илића, Живка Богдановића и осталих, не само што акта не враћа, него чак на акт министров неће ни

да одговара!

Вама је, господине председниче, добро познато и да је г. министар војни и својим другим актом после неколико дана поменио свој захтев да му се акта о поменутој ајдучији врате, али опет је дошао исти одговор — нити су акта враћена, нити је дат одговор! Такво ћутање председништва Народне Скупштине може рђаво и непријатно да се протумачи. Такво ћутање и неповратак аката, по кривци Владе Илића и осталих, може да се протумачи као да се кривци штите?

Ви, господине Андри Николићу, председниче Народне Скупштине, знате да би се тако дозволило свету да мисли како хоће, и да се блатом баца на вашу часту прошлост и леп глас. — Шта ће Андри Николићу да чува разбојнике? Ви ћете рећи. — Зар он да на завршетку својих дана чисту прошлост окаља, и да буде заштитник оних који су не само опљачкали нашу државу са преко шест милиона, него и много и много војника отерали у болницу и смрт?

И ми се, Господине Николићу, у томе слажемо са Вама. И ми желимо да Ви своје светло или очувате онако као што сте га подigli! И ми хоћемо да оно уђе у политичку историју као име човека, који је био до краја честит, и са тих особина могао да служи многим нашим политичарима као пример.

Не дозволите, господине председниче, да се сумња; не

дајте да и једна ружна или рђава мисао облеће око ваше угледне и идеалне личности! Вратите акта Господину Министру Војном да се суди хајдучима Влади Илићу, Живку Богдановићу и осталима за злочине, који би добили строгу осуду и у умирујућој Турској.

Чујете ли, господине председниче, гробни глас свога љубимца, свога сина, који Вас је тако љубио, у коме сте Ви толико уживали? Он Вас моли да будете Андри Николић, онај стари Андри Николић, и да не изгледа као да Народна Скупштина, која је одредила анкету да се утврди кривица, сад хће кривица да штити!

Ваш глас, Ваши пријатељи, Ваша савест апелују да се што пре одазове тражењу господана министра војног.

Примите уверење особитог поштовања, уважени господане Андри Николићу.

Епиграм

„Шугавој овци, смета и руно“, То је пословица целог света; И „Евгенија“ офанзивни, „Излив воде“ — сада смета.

Ђока

Против Германа

— Чланак Таке Јонеску —

Букурешт, 11. марта
Угледни румунски државник и бивши министар Таке Јонеску написао је у „Румунија“ чланак, у коме оштро критикује германско мешање

у често румунске ствари. Чланак је изазвао живо интересовање у свима редовима, и ми га у изводу доносимо. Букурешт је данас легло германштине. Све оно што у Германији не ваља или што може да послужи германском циљу „дранг нах остен“ сабрало се овде у нашој престоници. По хотелима, ресторанима, кафанама и свима разним радњама чује се немачки и странац који први пут долази у Букурешт пре би помислио да се налази у каквој вароши Швабенланда, но у престоници слободне краљевине Румуније. Овај опасан паразит почео се од неког времена да увлачи и по надлештвима, а прети опасност да не уђе и у школе. Међутим, ми ћутимо и све ово посматрамо, као да се ово тиче ових на Марсу а не нас.

И благодарећи овој нашој нехатности ма у нашем чиновничком кадру имамо огроман број људи који служе и нами и Германима. Ми их плаћамо, а они за добар бакшиш издају наше тајне непријатељу. И зато није никакво чудо, што ми за много наше чисто унутрашње ствари сазнајемо из берлинских листова из којих их и прештампавимо. Даље не смем да идем, јер бојим се да бих морао да признам, да је овај германски полици дохватио и нашу војску, и да је и тамо по скупштинама нашао елементе који ће све дати па и највеће тајне своје отаџбине. Јер од куда би Немци боље знали и познавали стање наше војске од нас, који и своју последњу пару дајемо на њу?! Зато приснимо сви на посао и терајмо ову губу из тора, док још има времена, док још није доцкан. Стрпљивост, која је својствена нашој нацији, треба да има граница.

Енглеска и Грчка

— Спор око окупације неких острва. —

СОЛУН, 10. марта. — Сазнајем да је нови министар иностраних дела посетио ен-

глеског посланика и у име владе тражио објашњења односно англо-француске окупације неких острва у Егејском мору.

Енглески посланик је изјавио, да окупацију не треба тумачити као какав непријатељски корак против Грчке. Одмах по ликвидацији рата енглеско-француска војска напустиће острва.

Но како на истим острвима станују чисти Грци, у чије пријатељство Споразумне Сумња, Споразум је готов да евакуише острва оног тренутка, када турска влада буде признала грчки суверенитет над окупираним острвима.

Турска и Бугарска

— Колушев у Софији —

СОФИЈА, 11 марта.

Бугарски отправник постова у Цариграду г. др. Колушев допутовао је сасвим изненада у Софији одмах је посетио др. Радославова. Сутра дан г. Колушев је отпутовао натраг за Цариград. У политичким круговима држе, да пут Колашева стоји у вези са каквом важном политичком мисијом.

Рабош

Буја, буја, буја све код нас

Ја држим да после поште, по својој неспособности, по својој мурдарлуку, по непознавању посла долази одмах паш пресбиру. Шта ваше ја се бојим, да ће он једнога дана преотети ту славу поштама. Само један пример: Пре два дана пресбиру је објавио вест о паду Пшемасла. И тек смо ми сутра дан очекивали појединости о овој славној победи, наш „славомувенчани“ пресбиру јавља, како се око Пшемасла води огорчена борба.

Сад тек не знамо, да ли је пао Пшемасла или није. По вестима нашег пресбируа и јесте и није, и није и јесте.

Бадава, буја, буја, буја све код нас.

Италија и Немачка

— Саландра и Било —

РИМ, 10. марта

Немачки посланик, кнез Било, посетио је шефа владе Саландру и са њиме је дуго конференсирао; У добро обавештеним круговима говори се да је кнез Било предлагао Саландри да талијанска влада не води никакве преговоре са аустроугарским послаником односно територијалних компензацијама. Све преговоре у овоме смислу водиће он не зависно од Беча.

Саландра је одбио овај предлог изјављујући понова, да Италија за сада још нема никаква повода да поведе ма какве преговоре ни са Бечом ни са Берлином.

Бугарска грандоманија

— Шта би Бугари хтели —

СОФИЈА, 11 марта.

Једна угледна политичка личност која стоји близу двора изјавила је, да би Бугарска само под овим условима могла да ступи у акцију: 1) Да краљ Фердинанд буде назначен за главнокомандујућег армије, која би имала да делује против Цариграда. 2) Да бугарска армија уђе прва у Цариград. 3) Да се једна од царевих кћери уда за бугарског престолонаследника и 4) да бугарска армија остане све докле у Цариграду док се не реши питање коме ће он припасти. —

Бадава, Баја Гања остаје Баја Гања.

Грчка и Немачка

— Краљевић Ђорђе у Берлину. —

СОЛУН, 11. марта. — Пут краљевића Ђорђа, брата, краља Константина, у Берлин изазвао је у овдашњим политичким круговима сензацију и разно се коментарише. Пре поласка краљевића за Берлин одржана је министарска седница под краљевим председ-

ништвом, Овој је седници присуствовао и краљевић. Услед овога влада уверење, да краљевић носи цару Вилему својеручно писмо грчког краља.

У Дарданелима

— Застој у операцијама —

ЛОНДОН, 9. марта.

Адмиралитет јавља, да је непогодно време ометало операције у Дарданелима и да је, из тога узрока, било немогуће сазнати штету, причињену флотовима приликом бомбардовања од 5. ов. м Британски губитци до сада износе погинулих и рањених свега 61 човек. Командујући адмирал похвалио је сјајно држање француске ескадре.

КРОЗ ШИБУ

Истакнут је првак једне парламентарне групе. И поред све своје тесногрудости и секташтва у политичком животу је важио као велики патриота, који би за отаџбину дао све. На зборовима, као и у скупштини држао је ватрене патриотске беседе. Умео је о патриотизму лепше и занесеније да говори и од самог праједовског, и јој овоме, који би у националним питањима био мање шовиниста и више демократа. И данас ми још у ушима брује његове силне речи изговорене у парламенту, приликом интерпелације о српској помоћи Бугарима Имао је сина и ја сам тог младића, са лепом плавом главом и крупним и као небо очима, жалио, јако жалио. — Очев патристизам отераће сына у сигурну пропаст.

Али грдно сам се преварио патриотизам г. посланика био је само маска, којом је успевао да одржава свој мандат.

Дошао је дан ослобођења, дошао је одсудан час: или се уј динити или у тој борби утонути. Сваки ко је био за пушку он ју је приграбио и пошао у име Бога напред. И омет, сећам се његовог ватреног говора, у коме је усред парламента уз громогласни аплауз тражио, да жртвујемо

све па и своју самосталност у борби за ослобођење и уједињење потлаченог Српства. „Браћо — силазиле су са његових усана паливе речи и палиле узбуђена срца и посланика и галерије. Браћо, вековна наша браћа преко Савелију сузе, трпе муке и погледају овамо на нас и очекују да им на врховима наших убојних б. јонета дарујемо слободу!

Но ипак, после сваког говора г. посланику није сметало, нити је и најмање жуљило његов патриотски жар, да као муњом ношен лети од команде до команде, од пука до пука, и да са некаквим лекарским уверењем из ранијих година, уверава пуковске лекаре, како му син пати од срчане мане, и како га зато треба увутити у канцеларију на рад а не у рол!

И док је цвет наше интелигенције, — синови првих наших државника, политичара богаташа - гинуо, докле је син овога политичког шарлатана седео у топлој соби.

Под образном.

Из публике

— Један апел надлежнима —

Г. Уреднице,

Како су јучерашњи листови донели вест да ће стићи у Србију 160 вагона шећера, и ако ова вест одговара истини, онда би добро било у интересу потрошача: да државна власт или Средишњи Одбор организује продају овог шећера тако: да поједини незавесни трговци не могу да уцењују потрошаче.

Такви несвесни трговци измислиће опет начин за уцењивање публике, а да не би дошло до тога овај њихов траг треба још у корену уништити.

Један потрошач.

Дневне вести

Благодарења у Нишу

Јуче у 11 час пре полне у нишкој саборној цркви б. ће благодарење поводом предаје

Син. Љуб. Кордић:

ПРОЛЕЋЕ

Сива се зора креће
Ко море умрлих сени,
У пољу надошла река и мутни
вали њени

Шапу. На њима лежи рано
пролетње цвеће.

Сива се зора креће,
Велико небо спи...
У врбљу ветрић уморно, сано леће
И сени креће.
Зелени месец бди.

Земља и небо пуни
Пригушенога јада,
Ја етојим и чекам задњи узвик пада
Живот завлада...
На ноћној круни
Бразде од суза, болова, јада,
Мртвило пада...
Ал' чуј! На мутној пролетњој
струни,
Ко гуја што се пружа,
Разли се глас... У дољи поток
зајеца...

Уздану ружа,
Завијаше се цветићи суза пуни...
На зраку месеца

У таласима само осташе без крета
Два века,
Два ока
Велика, мртва, дубока
У трупини.
Чачак, 1915

ФЕЉТОН

БЕОГРАДСКИ КОРЗО

— Живот на београдском корво-у —

Сад је већ друкчији живот у Београду него што је био у помрчини. Београд је опет оживео. Леде београдске даме, пријатељи и симпатизери београдског корзоа још око 4 сата појављују се на корзо да би се тек око 7 сати изгубиле.

Модерне пролетње тозлете све се више виђају код београдских дама и кавалера. Од како су швабе престале са ратовањем кућа, када су свечано обећали да ће нам од сад поштедети куће, влада

опет онај ред који је и пре рата владао у Београду.

Чисто ва. дође необично. Никако не чујемо пуцњању ни из пушака а већ о топовима и да не говоримо. По кад кад шваба баца но који метак на положај колико да се види да је жив и то више из страха. Увече забљеште електричне сијалице пред радњама у кнез Михаиловој улици и тиме осветле наш лепо корзо, који у том моменту постаје извештајственији извор људскога живота.

Тада се могу видети лепе београђанке у лепим тоалетама у најмодернијим тангоципелама а на глави најновија шашири из редњи београдских модискиња. Тада замирише цео простор од „Руског Цара“ до Стојанкића и Лазаревића најлепшим парфемом као у каквом рају најлепшег цвећа. Љубичица полеска, и зумбул пролетње цвеће

ките груди београдских дама, а на сако-има и смокинг-у кавалера виде се повећи букети најлепшег пролетњег цвећа да не би и они изостали од тог обичаја, који се у Београду практикује у пролеће. Па и сама природа иде на руку овој младежи, јер готово ево већ неколико дана како је време у Београду веома лепо. По подне је топло као у сред лета и већ се виђају београдске даме у пролетњим костимима у опште у гала летњој тоалети.

Човек просто да не верује колико је света у Београду остало Електрично осветљење а лепи дави измамили су многе породице из својих домова и увече се, односно још од 4 сата, виђају на Теразијама и у Кнез Михаиловој улици.

Многе радње, које су од почетка мобилизације затворене, понова се отварају и

број тих радњи из дана у дан расте. Само с том разлогом што је из истих многа роба потрошена, или купљена и однета у унутрашњост.

Па ипак Београд је увек још онај исти Београд јон снабдева целу Србију са разним еспамама и њему увек остане толико да може да задовољи потребу верних београђана, који су му остали верни.

Љубатељи београдског корвоа, застану често пред излогом ново-отворених радњи, нарочито правлаче пажњу оне радње, у којима је сортирана најновија помодно мануфактурна роба. И да видите посматрачи су необично задовољни новоизложеним стварима.

Баш при том посматрању, или на рачун тог посматрања праве се и склапају се нова познанства. Палидуци који нису тако радо излазили на корзо сад се и они виђају

Пшемисла и победносног у ласка руских трупа у варош коју су освојиле.

Леди Петет

Из Скопља је стигао телеграм да је стање здравља Леди Пететове јуче у вече овако: Температура 38, пулс 80, дисање 20, сензориум слободан. Осећа се јако изнурена.

Из Министарства Војног

Министар Војни тражио је у министарској седници: да се сви кривци и предмети у опанчарској афери предаду једном касационом судији да овај воли истрагу по тој афери, и да их пошто дело повлачи стави и у притвор.

Г-ђа Пашићева у Скопљу

Г-ђа Ђурђина Н. Пашића отпутовала је јуче у Скопље да посети оболелу Леду Петет, да би јој, и на тај начин, изразила благодарност и од своје и од стране српских госпођа за њено посведочено самопрегоревање на пољу негована наших рањених и оболелих војника.

После 8 месеца

Данас по подне, навршује се тачно 8 месеца од како је објављен указ о мобилизацији целоскупне српске народне војске.

Стојан Трафунац

Из Скопља нам јављају да је тамо, у болници „полумесеца“ умро наш новинарски колега, и сарадник „Пијемонта“ Стојан Трифунац, филозоф, ђак — наредник. Бог да га прости!

Фабрика кожа

Фабрика кожа на Чукарици, градаје кило ђона по 13 динара, ђон са такозв. окрајцима, који је пре рата коштао 4,85 динара дала за 8,15 динара скупљи него иначе што је било. Ето једног разлога зашто је поскупела обућа и оправка исте.

Бележимо ово колико да се знају пријатељи овог народа.

Извршно одевање

Од јуче је почело да ради извршно одевање Управе града Београда.

врло често ту. Управо рећи: сад је наш корзо својима свих београђана, сви су сад измешани с том разликом: што Палилулци, чим дођу до познајства, на корзо у, напуштају га и преносе ту шетњу идући пут ка палилулском корзоу. Интересантно је да саопштим како Палилулци, кад хоће да пођу на корзо, спремају се.

Палилулац долази кући нпр Мита „во“ он говори мајци с врата: „Нане, испеглај ми кроглију оћу да се измотајем на корзо“.

— Не могу сине, одговара мати, мотам цевке па немам времена.

— Какве цевке баци то негде у ђубре, оћу ти згужвам физиономију са све цевке.

Тако исто раде и они са Три Кључа. Кад будемо добили трамваје — а то ће бити за неки дан — Београд ће бити оно што је и пре био.

За писара у извршном одељењу постављен је г. Жика Стојановић писар кварта врачарског. На место писара г. Стојановића, долази у квартал врачарски писар г. Предић.

Београдски трамваји

Београдски трамваји, према обавештењу надлежних, пустиће се у саобраћај тек 18 овог месеца т. ј. оног дана кад и возови прораде.

Пример за углед

Официри, подофицири и војници уписали су за сталног редовног члана Српског Друштва Црвеног Крста, свог ратног друга пок. Михаила Николића резервног поднаредника, који је у овом рату умро на војној дужности.

Пок. Михаило је од 1912 године до своје смрти био непрестано на војној дужности за време мобилног стања са овим официрима подофицирима и војницима који су га и уписали за члана.

Овај пример дружељубља нека послужи за углед.

Кина и Јапан

— Нота америчке владе —

БЕЧ 8. марта. „Дели Телеграф“ јавља из Пекинга, да се положај Кине знатно побољшао од како су и Сједињене Државе предале у Токио и Вашингтону јапанској амбасади један енергичан мемоар, у коме с поштовањем опомињу на споразум од 18. новембра 1908 год., којим су загарантована искрена објашњења између двеју влада, по свима питањима која се тичу Тихог Океана, и озбиљно наглашујући чињеницу, да Сједињене Државе имају намеру да бране све тачке уговора између Јапана и Кине.

После пада Пшемисла

Шта причају заробљеници

Петроград, 9. марта
Заробљеници из Пшемисла причају, да је одавно глад завладала у тврђави; није било

Истина по кад кад ту шетњу прате и аустриски аероплани, на које смо ми навикли па се више и не обзиремо. Услед тога што у последње време нестаје шећер, то се често расправља на корзо у тема о набавци шећера.

Ратна пошта

Мој син Тихомир Анђелић, обвезник марвене болнице, не јавља ми се никако, и не знам да ли је жив; с тога најучтивije умољавам свакога ко би шта знао о њему да ми јави на адресу. Милева Анђелић, Светогорска бр. 6.

Молим сваког ко би шта знао о моме брату Милићу Ж. Миливојевићу, да ме извести, зашто ћу му остати вечно захваљан а и пристојну награду даћу му.

Мој брат Милић нестао је 24 октобра прошле године приликом оступања са положаја „Гучево“ и до сада се није јавио.

Милушин Ж. Миливојевић
наредник
Беогр. жанд. одреда

ни хлеба ни меса. У вароши нема више домаћих животиња изузев официрских коња. Тифусне грознице и друге болести, па и глад, изазвали су велико незадовољство међу трупама.

— Одушевљење у Петрограду —

Вест о предаји Пшемисла изазвала је одушевљење петроградског становништва. У 2 часа по подне на Невском проспекту била је импозантна манифестација. Скупљени свет са сликама Цара и главнокомандујућег Великог Кнеза Николе, на челу са неколико стотина застава, прошао је главним престовничким улицама, певајући народну химну и поздрављајући громгласно сва војна лаца, која су пролазила.

Одликовање

Јуче је Цар, приликом предаје Пшемисла, одликовао генералисима Великог Кнеза Николау, орденом Св. Ђорђа II степена и генерала Саливанова орденом Св. Ђорђа III степеном.

Број заробљеника

Према исказу досадањег заповедника Пшемисла, генерала Кузманека, укупан број заробљеника који се предао Русима, износи: 9 генерала, 93 ђенералштабна официра, 2500 официра и 117.000 војника. Број топова и остали плен тек ће се утврдити.

Из унутрашњости

За одбеглице

Крушевац, 2 марта.

Налазим да је потребно, да поменем последњи уметнички концерт, кога је приредио студентски концерт уз суделовање г. г. Браће Фрајт, у корист добеглица, односно, овдашње сиротиње. У програму од 10 тачака, постигнут је успех у тачкама: „Еспања“, валцер од Валдтајфела; „Гаватина“, од Рафа, соло уз вратњу клавира; „Вију вентри“, парфраза од г. Јована Фрајта, свирао соло г. Војтех Франт, и „Српско руски марш“ од г. Јована Фрајта. Било је бурних аплауза и репетиције. Веома су се допале композиције г. Ј. Фрајта, те је једну репетирао. Ж-лети је, да на томе путу истраје. На каси је пало 230 динара. Г. г. Браћа Фрајт, нежне душе, као носоци уметничких инстиката, у свима концертима, који су приређени овде, у корист Црвеног Крста или других хуманих установа имали су у суделовању лавовски део; и допринели су само Црвеном Крсту на 3000 динара прихода, и ја то у овом часу истичем изразом оданог привнања.

Чиним то, да бих учинио и паралелу са извесним овдашњим богатацима, чији је патриотизам у затвореним касма; која су затворили овце, и смеју се онима, која одвајају и од свога живота да би користили своје народе. Нека би се сидели такви пред овом двојном наше браће Чеха, чији је опстанак, и који живе од музике, па ипак не

правише питање: да ли ће им се од прихода са концерта дати штогод или не, за уложеном несебичну љубав и осветљено дело патриотизма? Једна ме је ствар дубоко и мрачно узбунила. Зашто је после концерта било игранке, зашто? — Играти и пировати онда, кад хиљадама наше браће и синова пада као снопље услед прошлих бораба и епидемија, то је најблаже изражено — демонски! То значи, ругати се боловима, и татрати се, увијеном у црно, светињом срдаца, оних, који у тим часовима неме, јецају, ридају, убијени ћуте, или плачу над ракама својих изгубљених љубави, живота и зеница. Приређивачи наводе разлог: да су игранком хтели примамити што већи број публике. Жалосна истина, и ипак на родољубље и грађанску свест! Али ја кажем Ако је игранка било једино, чиме се је публика могла приамити да дође на уметнички концерт у познатој сврси, онда, слободоо, није имало смисла ни привређивати тај концерт. Јер, ако публика нема других, виших осећања за патње оних

паћеника, који су се овде склонили без игде ичега и без хлеба, као и оних чији су хранитељи на ратним положајима; и, ако та поштована публика не разуме: да су и ти паћеници и сироте, наша браћа и сестре, наша крв, па покренута тиме, да им прискочи, и да им помогне, — онда је по хиљаду пута жалосно, мамити је као на вашару пред циркусом, лупањем у добом и игранком! То су последња средства која се употребљују за „vulgus“, са дна талога друштвеног, и никако за ову публику, на коју се циља кад се приређује један уметнички концерт, и још у такој сврси као што је ова. Као краљицу (да ли лепоте?) ове вечери, изабрали су госпођу Бекерову, а на супрот њој, други су изгласали као представника мушког девичанства једног млађег коњичког потпоручника IV пука — путем шалтве поште. Толико о томе. Сад би требало да говорим о хигијенским приликама овога града, у погледу садањих епидемија, — али о томе сутра. Читајте о томе!

М. Расински.

Појединости о паду Пшемисла

Последња наредба команданта посаде у Пшемислу

ПЕТРОГРАД 10. марта — Генерал Кузманек, командант посаде у Пшемислу, упутио је својим трупама 5 марта у сја испада од 6 марта, ову наредбу: Војници! Има шест месеца како се ми, деца готово свију народности наше миле отаџбине, без одмора опиремо непријатељским нападима, хладноћи и несташници. Ви сте у највећој мери заслужили признање врховног команданта наше војске захвалност земље и поштовање самог нашег непријатеља. У нашој драгој отаџбини хиљадама срца куцају такође за вас и од вас, хероја, очекује вести.

Хероји! Ја вам издајем своју последњу наредбу. Част наше војске и наше земље то захтевају: Ја ћу вас повести да челичним врховима пр-бијете гвоздени обруч и да затим све даље идете, не штедећи ваше напоре, док не будемо угледали нашу војску, која се, по цену тешких борби налази близу нас. Ми се налазимо у очи велике борбе са непријатељем који неће попустити. Дакле војници, прави браниоци Пшемисла, нека сваки од вас има пред очима једну једину мисао: Напред и само напред! Ми смо поделили наше последње намирнице. Нека је част нашој земљи и нека нас сваки од вас брани, како, после те славне и победоносне борбе, неби као какво немоћно стадо постали лак непријатељев плен. Ратници, хероји, ваља да прокрчимо себи пута и прокрчимо га.

Последњих дана, пре испада посаде у Пшемислу, војска је добила повећане оброке и војницима је дато бисквита за вет дана, покривача и нове обуће, официрима је раздато једно објашњење у коме им се наређује да обавесте војнике, да их не чека ни мало славна судбина ако се врате у тврђаву и да, према томе, морају да пробију руски фронт пошто по то

Непријатељ је изабрао источни правац за свој испад, пошто је сматрао да ће тамо наићи на најмањи отпор. Овај правац води и великим магацинима и депоима руске муниције. Више од 20.000 људи требало је да учествује у овом испаду; више јединица, и поред командантове наредбе, нису се ни макле. Само су 23. хонведска дивизија, неки дел ви 85 бригаде ландвера и четири регименте хусара, узеле активног учешћа у испаду и претрпеле су одлучан пораз. У званичном коминикеу из Беча тврди се, да се посада Пшемисла вратила у тврђаву пошто је наишла на велике руске снаге. Поводом овога ваља приметити, да ми никад нисмо имали велики број трупа пред Пшемислом. Велики непријатељев испад сузбиле су, у главном, наше храбре трупе првог позива и неколико резервних пукова. Влачина посаде у Пшемислу, коју смо заробили, преваша наша предвиђања.

РУСКА ОФАНЗИВА

Успех на свима фронтовима

ПЕТРОГРАД, 9 марта. Званично. — Од Њемена до Висле дан је прошао без значајних измена. Наше трупе

које су се кретале од Таурогена дочепале су се Лаугепаргена, где су имале заробљеника и заплениле један депо муниције и инжињерског материјала

У Карпатима воде се огорчене борбе на путевима који воде ка Бартфелду и долинама Ондаве и Лаборче. Код васа Љупков и на левој обали горњег Сана, наше трупе успешно напредују, крчећи себи пута пушчаном палбом и на бајонет. У току дана заробили смо 2500 заробљеника и 50 официра и запленили смо четири митраљеза. У правцу Мувкача збијене немачке колоне ватале су на наше положаје Росокач—Козијк, али су свуда биле одбијене нашим противнападом; непријатељ је имао гривних губитака.

У источној Галицији је јака вејавица.

Код Осовјеца

ПЕТРОГРАД, 10. марта

Код Осовјеца ватра из непријатељских немачких батерија знатно је слабија, изгледа да је непријатељ повукао више тешких батерија.

Журшуми дум-дум

ПЕТРОГРАД, 10 марта. — На Бзури, на фронту села Комари Шаделземле, 8 марта, Немци су се служили искључиво експлозивним метцима.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Неуспех немачке блокаде

ЛОНДОН, 7 марта. — Адмиралитет јавља, да у току од 25 фебруара до 4 марта број лађа, које су стигле и изишле из енглеских пристаништа, износи 1539. За то време немачки подводни бродови потопили су осам лађа.

Узапћен брод

ВАШИНГТОН, 8 марта. — Енглези су узапћили америкашки пароброд „Марахас“ натоварен конзервираним месом.

Исплата дугова

БЕЧ, 8 марта. — Званичне новине објавиле су цареву наредбу, да ће се државни дугови исплаћивати у свакој легалној монети, узимајући за базу вредност круне, тако исто објављују наредбу министра финансија којом се забрањује извоз и транзит злата и сребра.

Прослава на Цетинљу

РИЈЕКА, 10 марта. — Вест о паду Пшемисла изазвала је по Црној Гори неописану радост. Пуцањем топова она је објављена народу. Цетиње је окићено српским и руским заставама. Народ је чврсто одушевљено манифестације пред руским посланством и ставом војног агента генерала Петајева.

„Стрежа“ прима огласе по најумеренијој цени.

Скупљачима марака

Велику количину поштанских српских марака има на продају. Упитати уредиштво овог листа.

ПРЕКОПАВАЊЕ 30. ДЕЧ. ПАРЦ.

Суд Општине града Београда извештава интересовање, да ће се од 15 априла ове год. отпочети да прекопава 30. децијар парцела на овдашњем Новом Гробљу и да до тога времена треба обновити таксу ако се жели гроб задржати.

НАМЕШТАЈ
канцеларски добро очуван
ко има на продају нека јави уредиштву.

Сандука мртвачких
има готових свију сорти
код
ТИШЛЕРА РАКЕ
Балканска улица бр. 49. (Краљева пивара) код „ЗЛАТНОГ КРСТА“
БЕОГРАД
80 8-10

Знања ради

Од 15. фебруара продавају све сорте семена од поврћа, и пољских семена, а нарочито аршаме, празо, и арпадишно семе. У исто време имају и арпадишно сејанца, за сађење. Продавају на већу и мању количину. — Сва горња семена продавају у Јагодини пошто ће сваком купцу лакше доћи у Јагодину него у Београд.

ПОЗНАТА СЕМЕНАРСКА РАДЊА
Ђива Тријковић
50 ИЗ БЕОГРАДА 10-10

Са болом у души и превеликом тугом јављам свима рођацима и пријатељима, да је мој добри и никад непрежаљени супруг и отац
Стеван А. Поповић
пуномоћник фирме А. Аптоновић
преминуо 4. марта од несретне болести тифуса.
Ожалошћени: супруга Катица, син Александар и остала многобројна фамилија.
88,3-3

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА
ИЗ БЕОГРАДА

Мирка Ерлехвајка

Образована улица преко пута „Руског Цара“ у Нишу

прима поручбине печата и штампарије. Гравира златне и сребрне ствари, израђује брзо и солидно по умереној цена. На захтев шаље свој илустровани ценовник.
98 2-10

ЛИТОГРАФИЈА

Косте М. Ђојковића

МАКЕДОНСКА УЛ. БР. 21

отворена је

ПРИМА НА ИЗРАДУ СВЕ ЛИТОГРАФСКЕ ПОСЛОВЕ

Препоручује се за преписивање на својим писаним машинама. Примају се преписи на српском, немачком, француском и талијанском језику.

ОГЛАС

Канцеларија „СРВИЈЕ“ Првог Српског Друштва за осигурање, која се налази у палати Прометне Банке у Београду, угао Кнез Михаилове и Кнегиње Љубице улице, отворена је

од 1. марта ове године

УПРАВА

81-4-

Јављамо свима сродницима и пријатељима да је наш добри и никад непрежаљени син, брат, супруг, отац, стриц и синовац

Драгомир (Драга)

реверзни артиљ. наредник

преминуо 10., а сахрањен 11. фебруара т. г. у гробљу села Шаторња.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Отац Милан, мати Танкосава, браћа: Тихомир, Драгутин, Живота, Милентије, супруга Љубица, сестре: Зорка и Златија, синови: Бранислав и Витомир, кћи Драгослава, снаха Јулка, синовце: Владислава, Јелка, Мирослава и Живомир и остала 89 многобројна родбина. 3-3

РАДЊА СА ГОТОВИМ ОДЕЛОМ

САВИЋА И МАЈДАНЦА — БЕОГРАД

Препоручује своје БОГАТО СТОВАРИШТЕ, мушког одела

Највећи избор дечијих хаљикица за Врдицу

Скреће се пажња муштеријама из унутрашњости да могу и поштом поручити што ће се најбрижљивије извршити.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО СОЛИДНЕ